

PROTOCOL GEDRAG

Oktober 2023

Voor u ligt het gedragsprotocol van OBS Het Volle Leven. In dit protocol wordt omschreven wat de school verstaat onder gewenst gedrag en ongewenst of grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast geeft dit protocol leerkracht, leerling en ouders duidelijkheid over hoe er gehandeld wordt bij ongewenst of grensoverschrijdend gedrag.

Op OBS Het Volle Leven vinden wij het belangrijk dat de leerlingen optimaal kunnen leren in een veilig en plezierig klimaat op school. Eén van de kernwaarden van de school, zoals beschreven staat in de visie, is het creëren van een positief pedagogisch klimaat, zodat leerlingen zich veilig en verbonden voelen. Wij hechten er veel waarde aan dat de kernwaarden van onze school nageleefd worden door leerlingen, leerkrachten en ouders.

Gewenst gedrag

Op OBS Het Volle Leven willen we een positief leef- en leerklimaat creëren, waar de verwachtingen naar de leerlingen worden uitgesproken. Hierdoor wordt de focus vooral gelegd op het gewenste gedrag. Met behulp van dit vertrekpunt en de aanpak van de Vreedzame school is dat het uitgangspunt voor elke leerling.

De gouden regels van De Vreedzame School:

- Wij zijn verantwoordelijk voor onszelf, elkaar en onze omgeving.
- Wij tonen respect voor elkaar en accepteren dat iedereen anders is.
- Wij willen graag vooruit en gaan uitdagingen aan.
- Wij vinden een goede sfeer, plezier, eerlijkheid en humor belangrijk.

Soms verloopt de ontwikkeling van een kind anders dan gemiddeld en zijn er zorgen rondom het gedrag dat een kind laat zien. Vaak is er sprake van een onderliggend probleem. Samen met ouders bespreken we de zorgen en zoeken we naar oplossingen om grip te krijgen op de ontwikkeling en het gedrag van een kind.

Uiteraard zijn er grenzen en omgangsnormen nodig in een school en in de klas. Elke leerkracht heeft de vaardigheden om die normen en grenzen binnen de klas te handhaven. Soms heeft een kind wat extra ondersteuning nodig. Samen met ouders bespreken we die aanpak. Op het moment dat grenzen of normen toch worden overschreden maken we gebruik van een gedragsplan. Als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag heeft dit voor het betrokken kind ook consequenties.

Effectief klassenmanagement

Effectief klassenmanagement wordt in de wetenschappelijke literatuur genoemd als preventieve methode voor gedragsproblemen. De volgende onderdelen vallen daaronder:

- Het hanteren van duidelijke gedragsregels en grenzen, het aanleren van vaardigheden voor gewenst gedrag en het belonen van positief gedrag van individuele en groepen leerlingen.
- Werken aan vertrouwen van klasgenoten en groepsgevoel. Als kinderen elkaar kennen, elkaars gedrag leren begrijpen en rekening houden met elkaar, ontstaat er een veiliger sfeer voor kinderen en komen gedragsproblemen minder voor.
- Het afstemmen van de situatie op de ontwikkelingskansen van leerlingen met uiteenlopende onderwijsbehoeften. Afstemming kan op verschillende manieren plaatsvinden, bijvoorbeeld door extra instructie te geven, door het aanbieden van herhalings- of verrijkingsstof, door aanpassen van de leertijd, aanpassen van het tempo aan de leerling, of door individuele ondersteuning door een remedial teacher of ambulante begeleider uit het speciaal onderwijs.
- Effectieve instructiestrategieën, zoals het opdelen van instructies in kleine stappen, leerlingen meer mogelijkheden geven om te reageren op vragen, en het inbouwen van keuzemogelijkheden.
- Aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen en de betrokkenheid van leerlingen bij de les.

Definitie van gedragsproblematiek

Een kind of jongere heeft gedragsproblemen als hij regelmatig ongewenst gedrag vertoont dat voor anderen storend is. Het gaat om gedrag dat in de eerste plaats storend is voor de omgeving. Dit gedrag wordt daarom ook wel externaliserend probleemgedrag genoemd. Voorbeelden van gedragsproblemen zijn driftbuien en woedeaanvallen bij jonge kinderen, agressief gedrag, pesten en delinquent gedrag. Een gedragsprobleem wordt een gedragsstoornis als:

- het ongewenst gedrag langer dan zes maanden aanhoudt én
- de symptomen in bepaalde combinaties voorkomen

Het NJI (Nederlands Jeugd Instituut) rapporteert in 2021 dat 16 procent van de kinderen in groep 8 van het basisonderwijs gedragsproblemen ervaart/heeft. In het voortgezet onderwijs komen gedragsproblemen vaker voor onder leerlingen. Daar wordt 18,5 procent van de leerlingen aangemerkt als leerling die gedragsproblemen ervaart of veroorzaakt. Ten opzichte van 2017 is er in zowel het basis- als voortgezet onderwijs sprake van een stijging van het percentage leerlingen met gedragsproblemen.

Ongewenst gedrag/grensoverschrijdend gedrag

Als een leerling negatieve invloed heeft op het gewenste, veilig klimaat op school is er sprake van ongewenst gedrag. Het welzijn en leren voor andere leerlingen komt dan onder druk te staan en er kan zelfs sprake zijn van een onveilige situatie. Naar de leerling wordt duidelijk uitgesproken wat er verwacht wordt, maar wordt er ook een duidelijke waarschuwing gegeven voor het ongewenste of grensoverschrijdend gedrag. Ongewenst of grensoverschrijdend gedrag kan voorkomen worden door alert en consequent te handelen op dit gedrag. Wanneer een leerling de schoolregels overtreedt, is er niet direct sprake van grensoverschrijdend gedrag.

Grensoverschrijdend gedrag is gedrag waarbij iemand terugkerend psychisch, verbaal en/of fysiek een ander lastigvalt, bedreigt of aanvalt. Hierbij worden normen, waarden en schoolregels structureel overtreden. Het gevoel van veiligheid op school, de veiligheid van de leerling zelf en zijn omgeving komt hierdoor in het geding.

Procedure ongewenst/grensoverschrijdend gedrag

Bij ongewenst gedrag worden onderstaande stappen doorlopen:

- Bij ongewenst gedrag wordt een gesprek met de leerling gevoerd waarbij er een waarschuwing is voor het ongewenste gedrag en het gewenste gedrag wordt benoemd;
- Op het moment dat de leerling nog steeds ongewenst gedrag laat zien, krijgt de leerling een time-out binnen de groep. Dit betekent dat de leerling op een aparte plek in het klaslokaal wordt gezet en daar het werk maakt;
- Bij aanvang van de volgende les mag de leerling weer deelnemen. Bij herhaling van het ongewenste gedrag, krijgt de leerling een time out in een andere klas onder toezicht van de desbetreffende leerkracht. Ouders worden in een persoonlijk gesprek of telefonisch op de hoogte gesteld;
- Herhaald het ongewenste gedrag op de korte termijn toch weer in de klas, wordt de leerling met zelfstandig werk bij een andere leerkracht, de intern begeleider of de directie geplaatst. Ouders worden in een persoonlijk gesprek of telefonisch op de hoogte gesteld;
- Wanneer het ongewenste gedrag herhaaldelijk voorkomt of er sprake is van direct grensoverschrijdend gedrag, wordt er in samenspraak met de intern begeleider een gedragsplan opgesteld (zie bijlage). Dit plan wordt vervolgens besproken met ouders en, indien leeftijd en ontwikkeling het toelaat, ook met de leerling.

Gedragplan

Naam leerling:	
Geboortedatum:	
Leerkracht(en):	
Intern begeleider:	
Groep:	
Schoolloopbaan	
Schooljaar, periode:	
Datum vaststelling:	

Reden van gedragshandelingsplan
Beginsituatie
Onderwijsbehoeften van de leerling

Soms verloopt de ontwikkeling van een kind anders dan gemiddeld en zijn er zorgen rondom het gedrag dat een kind laat zien. Vaak is er sprake van een onderliggend probleem. Samen met ouders bespreken we de zorgen en zoeken we naar oplossingen om grip te krijgen op de ontwikkeling en het gedrag van een kind.

Uiteraard zijn er grenzen en omgangsnormen nodig in een school en in de klas. Elke leerkracht heeft de vaardigheden om die normen en grenzen binnen de klas te handhaven. Soms heeft een kind wat extra ondersteuning nodig. Samen met ouders bespreken we die aanpak. Op het moment dat grenzen of normen toch worden overschreden maken we gebruik van een gedragplan. Als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag heeft dit voor het betrokken kind ook consequenties.

Onderstaand plan is geschreven als leidraad, om te omschrijven hoe wij op Het Volle Leven omgaan met kinderen die grensoverschrijdend gedrag in de klas of in de school vertonen en het leerproces (in de groep) belemmeren, waar regulier genomen maatregelen geen gedragsverandering tot gevolg hebben gehad.

De situaties waarbij grensoverschrijdend gedrag is vertoond, worden vastgelegd en met ouders besproken. Als kinderen grensoverschrijdend gedrag laten zien worden ook de intern begeleiders betrokken. Zij hebben de expertise op het gebied van zorg en denken mee over een mogelijke oplossing.

Wat verstaan we onder grensoverschrijdend gedrag:

- Schelden of vloeken
- Structureel pesten van andere kinderen
- Spullen "stelen" van andere kinderen of van school
- Bewust spullen kapot maken
- Onrespectvol gedrag richting de leerkracht en/of anderen
- Spugen, schoppen, slaan en vechten
- Het maken van aanstootgevende gebaren of seksueel getinte, ongepaste opmerkingen

Stap 0

Start van het plan

Eerste keer: Wanneer de leerling binnen een week 3x een time out heeft gehad (binnen of buiten de groep) of wanneer er grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden.

Het gedragsplan wordt besproken met alle betrokkenen.

Er worden afspraken gemaakt met de leerling en ouders over gewenst en ongewenst gedrag en de gevolgen daarvan. De groepsleerkracht maakt in overleg met de intern begeleider dit gedragshandelingsplan.

Ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek en tekenen het handelingsplan. Het handelingsplan en het gesprek met ouders worden vastgelegd in het dossier van de leerling. Het kan zijn dat er in specifieke gevallen andere maatregelen worden genomen. Dit wordt altijd besproken met de intern begeleider. Ook deze maatregelen zijn met de ouders besproken en benoemd.

Datum:

Aanleiding van stap 0:

Hier noteren

Gesprek met ouders/leerling/leerkracht/IB:

Hier noteren

Gemaakte afspraken/interventies:

Hier noteren

Doelen:

Hier noteren

- In geval van een ernstig onveilig of grensoverschrijdend incident kan er ook sprake zijn van directe schorsing of verwijdering. Zie hiervoor het protocol schorsing en het protocol verwijdering van De Haagse Scholen op de website van Het Volle Leven (kopje protocollen).

Stap 1

Uitsluiting uit de klas (kortdurend)

Tweede keer: Wanneer de leerling binnen een week 3x een time out heeft gehad (binnen of buiten de groep) of wanneer er grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden.

Bij de tweede keer grensoverschrijdend gedrag brengt de leerling een dag door in een andere klas. Direct, in de pauze of na schooltijd nodigt de leerkracht de ouders uit voor een gesprek, waarbij het gedrag, de genomen maatregel en de vervolgspraken worden benoemd. Van het incident wordt melding gemaakt aan de intern begeleider. De leerling is aanwezig bij dit gesprek of er volgt een individueel kind-gesprek met de leerling. Op verzoek is de intern begeleider bij dit gesprek aanwezig.

Er wordt een schriftelijk verslag in Esis gemaakt dat ouders ondertekenen.

Als de leerling in de tijdelijke groep grensoverschrijdend gedrag laat zien volgt direct stap 3.

Datum:

Aanleiding van stap 1:

Hier noteren

Gesprek met ouders/leerling/leerkracht/IB:

Hier noteren

Gemaakte afspraken/interventies:

Hier noteren

Doelen:

Hier noteren

- In de groepen 1 t/m 4 kan er gekozen worden om stap 1 en stap 2 te herhalen, dit in verband met de leeftijd/ontwikkelingsfase van het kind en afhankelijk van het incident.

Stap 2

Uitsluiting uit de klas (maximaal een week)

Derde keer: Wanneer de leerling binnen een week 3x een time out heeft gehad (binnen of buiten de groep) of wanneer er grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden.

Bij de derde keer grensoverschrijdend gedrag blijft de leerling maximaal een week met een individuele taak in een andere klas.

De leerkracht nodigt de ouders uit voor een gesprek met de leerkracht en intern begeleider. In dit gesprek wordt het gedrag genoemd en de reeds genomen maatregelen geschetst, vorige afspraken besproken/aangescherpt en stap 3 genoemd. Eventueel is de leerling aanwezig bij dit gesprek of volgt er een individueel gesprek met de leerling. Dit beoordeelt de leerkracht.

Er wordt een schriftelijk verslag in Esis gemaakt dat ouders ondertekenen en de directie wordt op de hoogte gesteld van het incident.

Als de leerling in de tijdelijke groep grensoverschrijdend gedrag laat zien volgt direct stap 3.

Groot zorg overleg

Indien gewenst/nodig wordt er een multidisciplinair overleg (MDO) georganiseerd.

De leerkracht nodigt de ouders uit voor een gesprek met de leerkracht, intern begeleider, directie en externen partijen die hierin kunnen meedenken.

In dit zorgoverleg wordt het gedrag genoemd en de reeds genomen maatregelen geschetst, vorige afspraken besproken. En worden de volgende vragen gesteld:

- Wat is er ingezet, wat zijn de effecten en hoe gaan we verder? Wat is er nodig?
- Is de leerling op Het Volle Leven op zijn/haar plek?

Datum:

Aanleiding van stap 2:

Hier noteren

Gesprek met ouders/leerling/leerkracht/IB:

Hier noteren

Gemaakte afspraken/interventies:

Hier noteren

Doelen:

Hier noteren

Stap 3**Ophalen van school**

Vierde keer: Wanneer de leerling binnen een week 3x een time out heeft gehad (binnen of buiten de groep) of wanneer er grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden.

Bij de vierde keer worden ouders gebeld en moet de leerling worden opgehaald van school. Wanneer dit vaker dan 3x voorkomt volgt direct stap 4.

De leerkracht nodigt de ouders uit voor een gesprek met de leerkracht, intern begeleider en directie. In dit gesprek wordt het gedrag genoemd, en de reeds genomen maatregelen geschetst, vorige afspraken besproken/aangescherpt en stap 4 genoemd. De leerling is aanwezig bij dit gesprek of er volgt een individueel gesprek met de leerling. Dit beoordeelt de leerkracht in overleg met de intern begeleider/directie.

Datum:**Aanleiding van stap 3:**

Hier noteren

Gesprek met ouders/leerling/leerkracht/IB:

Hier noteren

Gemaakte afspraken/interventies:

Hier noteren

Doelen:

Hier noteren

Stap 4**Schorsing**

Bij de vijfde keer grensoverschrijdend gedrag worden ouders gebeld en moet de leerling worden opgehaald. Ook is er een gesprek met ouders, leerkracht, intern begeleider en de directie.

Er wordt aan ouders uitleg gegeven over de schorsing. Voordat de ouders gebeld worden is er altijd een melding bij de directeur. Zij/hij besluit of er tot schorsing wordt overgegaan. Indien de schorsing langer dan 1 dag duurt wordt dit gemeld aan het bevoegd gezag (Bestuur), onderwijs inspectie en leerplicht.

Na de schorsing volgt er opnieuw een gesprek met ouders waarin de voorwaarden, waaronder een leerling op Het Volle Leven kan blijven, worden besproken. Stap 5 wordt genoemd. Leerling sluit in de eindfase van het gesprek aan om de voorwaarden te vernemen.

Formeel/juridisch treedt op dit moment het protocol verwijdering leerlingen van De Haagse Scholen in werking. Dit document is terug te vinden op de website van Het Volle Leven.

Er wordt een schriftelijk verslag in Esis gemaakt dat ouders ondertekenen.
En er wordt een aangetekende brief verstuurd.

Datum:

Aanleiding van stap 4:

Hier noteren

Gesprek met ouders/leerling/leerkracht/IB:

Hier noteren

Gemaakte afspraken/interventies:

Hier noteren

Doelen:

Hier noteren

Stap 5

Schorsing (lang) of definitief verwijderen

Bij de zesde keer grensoverschrijdend gedrag worden ouders gebeld en moet de leerling worden opgehaald. Er volgt een gesprek met ouders, leerkracht, intern begeleider en de directie waarin bepaald wordt of, en hoelang, de leerling geschorst wordt. Een schorsing wordt altijd door de directeur gedaan en volgens het protocol verwijdering Leerlingen van De Haagse Scholen. De directeur kan in deze stap ook besluiten de leerling (definitief) te verwijderen van school.

Schorsing (lang):

Na de schorsing volgt er opnieuw een gesprek met ouders waarin wordt besproken of en onder welke voorwaarden een leerling op Het Volle Leven kan blijven.

Leerling sluit in de eindfase van het gesprek aan om de voorwaarden te vernemen (indien van toepassing).

Er wordt aan ouders uitleg gegeven over de schorsing. Voordat de ouders gebeld worden is er altijd een melding bij de directeur. Zij besluit of er tot schorsing (of verwijdering) wordt overgegaan en meldt dit vervolgens aan het bevoegd gezag (Bestuur), onderwijs inspectie en leerplicht.

Definitieve verwijdering:

Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek voor een uiteenzetting van de gebeurtenissen. De directeur meldt het voornemen tot verwijdering. De wettelijke vertegenwoordiger(s) krijgen de gelegenheid hun visie op de voorgenomen verwijdering kenbaar te maken. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. Wanneer de visie van de wettelijke vertegenwoordiger(s) niet tot een andere mening leidt, neemt de directeur het besluit tot verwijdering.

Formeel/juridisch treedt op dit moment het protocol verwijdering leerlingen van De Haagse Scholen in werking. Dit document is terug te vinden op de website van Het Volle Leven en ligt eveneens bij de directeur.

Na het nemen van het besluit tot verwijdering wordt er door de directeur (met of zonder medewerking van de wettelijke vertegenwoordiger(s)) gezocht naar een school, die bereid is de leerling toe te laten. Van deze zoektocht wordt een gedetailleerd verslag gemaakt.

Datum:

Aanleiding van stap 4:

Hier noteren

Gesprek met ouders/leerling/leerkracht/IB:

Hier noteren

Gemaakte afspraken/interventies:

Hier noteren

Doelen:

Hier noteren

Handtekening ouder(s) Datum:	Handtekening intern begeleider Datum:
Handtekening groepsleerkracht Datum:	Handtekening directie Datum: